

A BALATON KÖZELJÖVŐJE CIVIL SZEMMEL

Vitaindító előadás

Zamárdi, 2019. március 4.

Az európai vízgazdálkodási norma, a Víz keretirányelv (2000) új szemlélet és új jogszabályok bevezetésére kötelezte az EU országait. A cél, hogy az európai vizek, a nagyok és a kicsik egyaránt, jó állapotba kerüljenek 2021-ig, de legkésőbb 2027-ig. A "jó állapot" minősítés feltétele a víz tisztasága, a vízhez kötődő élőhelyek zavartalan állapota, és az elegendő mennyiségű víz. A célok eléréséhez hat éves ciklusokra terveket, ún. vízgyűjtő-gazdálkodási terveket (VGT) dolgoz ki és hajt végre minden EU tagállam. A tervekbe be kell építeni az érintett népeesség véleményét és javaslatait.

A harmadik VGT tervezése most kezdődik. Az első két terv balatoni civil feladataiban a Nők a Balatonért Egyesületnek kulcsszerepe volt. A harmadik tervben is ott kellene lennünk. A mai Téli este készülődés a tavaszra: a balatoni civilek első két tervben elért eredményeivel és a harmadik terv várható civil feladataival foglalkozunk.

Idézetek a VGT-2 tervezése során írt NABE javaslatokból:

"Köszönjük, hogy a második vitaanyag intézkedési programjában kiemelték a Balaton-kutatás (és a Balaton-kutatók) döntés-előkészítésben játszott fontos szerepét, és beépítették a programba az iszaptémakörre vonatkozó javaslatunkat. Azt szeretnénk, ha a VGT-2 jól használható alapanyag lenne a következő hat év fejlesztései során nemcsak a tervezőknek és a beruházóknak, hanem az érdeklődő állampolgároknak is. A cél, hogy a VGT-2 alapján mérlegelhessék, és megalapozottan támogathassák vagy pont fordítva, ellenezhessék a lakókörnyezetüket érő változások terveit. Mindezekért javaslataink az anyag jobb megismerhetőségére és megérthetőségére vonatkoznak."

"Kérjük, hogy a VKI monitoring adatok közül legalább a közérdeklődésre számot tartó balatoni adatokat tegyék hozzáférhetővé. Az OKIR adatbázisban a Balaton vízminőségére vonatkozó legutolsó adat 2008-ból való, és a vízi élővilágra vonatkozó adatok nem szerepelnek benne. Holott a VKI legfőbb bűjndonsága, hogy az élővilág állapota alapján minősíti a víztesteket."

"A Balaton nemcsak természetvédelmi, hanem társadalmi és gazdasági szempontból is nagy jelentőségű víztest. Ezért elvárható lenne, hogy az operatív programok között a jelentőségének megfelelő arányban szerepeljen. A legfőbb veszély, hogy a vízminőség jó állapotának megőrzésén nincs elegendő hangsúly, akár a monitoringot, akár vízminőség megőrzésének költségfedezetét tekintjük. Emiatt történhet, hogy elnagyolt és könnyelmű (hatástanulmány nélküli) tervek alapján beavatkoznak a tó életébe (ilyen például a fenyvesi kikötőépítés), vagy nem esik kellő hangsúly az első intő jelekre (ilyen például a keszthelyi öblözet idejű hínárosodása)."

"A tervezetben számos helyen olvashatók a jó vízminőség megőrzésére vonatkozó figyelmeztetések, ám sem az intézkedési programban, sem az eddig ismeretessé vált operatív programokban nem jelennek meg a megoldásra vonatkozó tervek."

Az OVF közzétette a VGT-3 ütemtervére vonatkozó javaslatát. Véleményünket 2019. június 30-i határidővel várják.

Összeállította: Dr. Hajósy Adrienne és Vassné Piliszky Zsuzsa